

	महाराष्ट्र शासन - सार्वजनिक आरोग्य विभाग राज्य आरोग्य माहिती व जीवनविषयक आकडेवारी कार्यालय, डॉ. नायडू सांसारिक रुग्णालय आवार, केनेडी रोड, पुणे -४११ ००१		
उपसंचालक आरोग्य सेवा (आमाजिआ) तथा उपमुख्य निबंधक (जन्म व मृत्यु) महाराष्ट्र राज्य <u>परिपत्रक क्र.</u> १६		कार्यालय : ०२० - २६०५९५३० मा.सं. विभाग : ०२० - २६०५८६१० फॅक्स क्र. : ०२० - २६०५८२९२ ई-मेल : crs_d83@yahoo.com	
जा.क्र.आमाजिआ/कक्ष-८३/दुरुस्ती/सीआरएस/ १०५०५-१०५६५ दिनांक:- १७/११/२०१५			

प्रति,

- १) जिल्हा आरोग्य अधिकारी
तथा जिल्हा निबंधक जन्म-मृत्यु
जिल्हा परिषद ..... (सर्व)
- २) आरोग्याधिकारी
तथा निबंधक जन्म-मृत्यु
महानगरपालिका ..... (सर्व)
- ३) कार्यकारी आरोग्य अधिकारी
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
मुंबई

विषय :- जन्म नोंद कळत बाळाचे नाव व जन्म तारीख मधील दुरुस्तीबाबत.

संदर्भ :- भारत सरकारचे उपमहानिबंधक जन्म-मृत्यु यांचे इंग्रजी पत्र क्र.
No.1/12/2014-VS-CRS/900, New Delhi dated 30th June 2015.

उपरोक्त विषया संबंधी संदर्भिय पत्राब्दारे बाळाचे नाव व जन्म तारखेतील दुरुस्ती
बाबत केंद्र शासनाकडून मार्गदर्शन या कार्यालयास पत्रान्वये प्राप्त झाले आहे.

केंद्र शासनास प्राप्त कोट ऑफर्स व व्यक्तीगत अर्जाब्दारे असे निर्दर्शनास आले आहे
की, आरोग्य संस्थेतील यंत्रणेकडून बाळाचे नाव नोंदविताना झालेले दुर्लक्ष/निष्काळजीपणा किंवा माहिती
देणा-याच्या अनावधानाने बाळाचे नाव चूकीचे नोंदविले असेल अशा प्रकरणामध्ये नागरीकांना
बालकांचे नाव शाळेत घालताना पासपोर्ट मिळविणे इत्यादीसाठी अडचणी निर्माण होतात त्यामुळे
नागरिकांना निबंधकाकडे नावात बदल/दुरुस्ती साठी अर्ज करावा लागतो. त्यांना अचुक जन्म दाखला
मिळावा ही बाब विचारात घेऊन बाळाचे नाव दुरुस्ती करण्याबाबत केंद्र शासनाने संदर्भिय पत्राब्दारे
मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. अर्जदाराची विनंती व नावाबाबतचे ठोस पुरावे निबंधकाने
अवलोकन करून बाळाचे नाव बदलण्याचे अधिकार निबंधकांना देण्यात आलेले आहे. निबंधकांनी

शक्यतो नावात बदल करताना जन्म नोंद अहवालाच्या शेरा रकान्यामध्ये नोंद घेतल्यानंतर प्राधान्याने नांवात बदल करताना 'उर्फ' या संज्ञेचा वापर करावा.

अर्जदारास उर्फ नांव मान्य नसेल तर अर्जदाराने दिलेली कागदपत्रे व ठोस पुरावे (Authenticity of the documents) पाहून निबंधकाची खात्री पट्ट असेल तर जन्म नोंदवहीत शेरा रकन्यात, दुरुस्तीची तारीख, दोन्ही नांवे यांची नोंद घेऊन निबंधकाने स्वाक्षरी करावी व तारीख लिहावी नंतर नांवात योग्य ती दुरुस्ती करावी.

जन्म नोंदणीतील जन्म तारखेबाबत तसेच जन्म व मृत्यु नोंदणीतील तारखेची नोंद ही Section 35 of the Indian Evidence Act 1872 अन्वये जन्म-मृत्यु घडलेल्या घटनेच्या वस्तु वस्तुस्थितीचा पुरावा असल्याचे ग्राह्य धरण्यात आले आहे. या वस्तुस्थितीचा विचार करता जन्म नोंदीमधील जन्म तारखे मध्ये चुकीच्या जन्म नोंदणी बाबतचे जन्म घटनेच्या व घटना नोंदणीच्या वेळचे ठोस पुरावे दिल्यानंतर निबंधकाची खात्री समाधान (Proved to the satisfaction of the registrar) झाल्याशिवाय जन्म तारखेत बदल करता येत नाही.

जन्म नोंदीमध्ये नांवात बदल, 'उर्फ' तसेच तारीख हे बदलाची तरतुद असली तरीही निबंधकांकडून सर्वांस नांव व तारीख बदलले जाणार नाही याबाबत (Registrars should be asked not to encourage the practice of change in name and date in the birth record) सर्व निबंधकांचा सूचना द्यावी. तसेच पूर्वीप्रमाणेच यापूर्वी नांवात बदलाबाबत यापूर्वीच्या दिनांक ०९/०९/२००९ च्या परिपत्रका नुसारच कार्यवाही करण्याबाबत निबंधकांना सूचित करावे.

सदर परिपत्रक आपल्या अधिनस्त असलल्या सर्व निबंधकांना पाठवून या कार्यालयास अवगत करावे.

सोबत - संदर्भिय दिनांक ३०/०६/२०१५ ची प्रत.

उपसंचालक आरोग्य सेवा (आमाजीआ)
तथा उपमुख्य निबंधक जन्म-मृत्यु
महाराष्ट्र राज्य पुणे-१

प्रत सविनय सादर :- .....

- मा. संचालक, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.

- Dy.Registrar General, Government of India, Ministry of External Affairs, Office of the registrar, V.S.Diyision, West lock, R.K.Puram, New Delhi-110066.